

siumok és egyáltalában a klasszikus nyelvek tanítása mellett foglal állást. A könyv a bevezetésben, valamint az 5 első fejezetben ama kiváló eredményeket sorolja fel, melyeket a görögök és rómaiak szellemi téren fölmutathatnak, valamint kimutatja, mily állapotban volt a latin és görög nyelv tanítása a különböző időkben, hogy azután részletesebben foglalkozzék a porosz gymnasiumok számára kiadott újabb tantervekkel. Mi e téren nem követjük majd szerzőnket, hanem áttérünk a könyv ötödik fejezetére, mely különösen a címben felvetett kérdéssel foglalkozik és itt azt hangsúlyozza, hogy nem a praktikus haszon miatt, mely a klasszikus nyelvek tanulásában vajmi csekély, sem a kétségessé vált formális képzettség, avagy az ideális gondolkodás miatt, melyet elvégre a modern klasszikusok olvasásával is elérhetünk, olvassuk a régi klasszikus műveket, hanem azért, a mi itt a fő, hogy a római és görög klasszikusok olvasása a legjobb eszköz az ókor két legkiválóbb kulturnemzete és a jelenkor civilizált népei között a kapcsolatot föntartani. E tekintetben szerzőnk hivatkozik Herbart eme mondására: «A régi történelem az egyedüli biztos támpont a régi nyelvek pädagogiai tárgyalására.»

Eichner javaslatai, mikép lehetne a klasszikai nyelveket a tanulókkal megkedveltetni, a következők: az olvasottak szemléltetése, a nyelvtan tanításának megszorítása, az írásbeli — különösen a házi — dolgozatok csökkentése, ezek mind oly javaslatok, melyek már majdnem minden iskolában tényleg meg vannak valósítva.

Még egy érdekes fejezetet akarunk Eichner könyvéből kiemelni, t. i. azt, mely a jövő iskolának kérdéséről szól. Az előbb említettek után Eichner álláspontja erre nézve nem lehet kétséges: rendületlenül bízik a klasszikus nyelvek tanításának fontosságában, főképp, ha az — szerzőnk javaslatainak értelmében — reformáltatik.

Eichner könyve egy hatalmas védőirat a humanisztikus gymnasiumok mellett, melyeknek szerzőnk egyik leglelkesebb védelmezője.

Téri József.

Ethikai széljegyzetek a középiskolai tantárgyakhoz. — Írta:

Dr. Leszner Rudolf a soproni állami főreáliskolán az egészségtan tanára.
Budapest, Politzer Zsigmond és fia kiadása. 1902.

Igen helyeselhető, hogy nem csak a szaktanárok mondják el véleményüket a középiskolában tanított tantárgyakról, hanem a nagy közönség részéről minél többen, hogy a tantárgyak előadása minél több oldalról megvilágíttassék. Így tehát igen helyes dolgot művelt Dr. Leszner Rudolf, a soproni állami főreáliskolának egészségtan tanára,

midőn a középiskolában előadott tantárgyak tanításához ethikai szempontból szól hozzá.

E tantárgyak közül különösen az állat- és növénytan, az anthropologia, ethnographia, mineralogia, geologia, chemia, természettan, mathesis, történelem, nyelvtan, logika, aesthetika és végül az egészségtan ama tantárgyak, melyek ethikai szempontból az összes tanulók jellemének képzésére kihasználhatók és erre vonatkozólag szerzőnk igen talpraesett és helyes megjegyzéseket és elveket fejteget. Nem követhetjük a szerzőt minden tantárgy fejtegetésében, hanem minden szaktanár saját tantárgyára nézve megtalálja a kellő útbaigazításokat. A füzet «Politzer és Társa» budapesti könyvkiadónál 40 fillérért megszereshető.

tj.

Külföldi lapokból. (1. A középiskolai tanítás tudományos munka. — 2. A tanárok elméleti pæd. előkészítése. — 3. A bölcsészet a középiskolában. — 4. Néptanítók az egyetemen. — 5. Pædagogia az egyetemen.)

1. Neue Jahrbücher für Pädagogik X. 6—7. f. *Paul Worms* a tanárok tudományos munkásságáról szólva nagyon hangoztatja, hogy a középiskolai tanárnak tudományosnak kell lennie, de elvileg tagadja, hogy ezt kiadott munkákkal kellene bizonyítani. A felsőbb osztályokban tanításra való előkészülés oly igazán tudományos munka, hogy a kinek a tudomány és tudományos munka iránt nagy érzéke nincsen, az e feladatra nem is való. Nagyon érzik ezt, a kik nemcsak a módszeren lovagolnak. Köteteket írhatni az így felmerülő kérdésekről, ha idő marad reá. Azután jó a másik kérdés: miképen kell előadni a dolgot? Hivatkozik az egyoldalú módszeres képzés okozta bajokra, a miket tavaly *Matthias* is emlegetett s hangoztatja — úgy látszik, nem lehet eléggé ismételni, — hogy a módszernek az oktató személyiségében kell megtestesülnie, ha tanult is e tekintetben is mástól. A tanítás philosophiai, közelebbről lélektan tudást és képességet kíván meg: a gyakorlati philosophiában, lélektanban teljesen otthonosnak kell lennünk és pedig mindig inkább. A tanár mindennapi munkája a tudós munkája; másként nem teljesítheti kötelességét, ez ad neki tekintélyt az iskolában és azon kívül. De határozottan nem a tudományos munkák kiadása a fő, hanem az a kérdés: miképen alkalmazza valaki a hivatás teljesítése közben a tudósságát? Az irodalmi munka kinél-kinél attól függ: 1. a kötelességet lelkiismeretesen teljesítve, marad-e erre idő és erő, 2. csak az írjon, a ki valóban jól tud írni. *Paulsennel* ellentétben nem a tudományos irodalmi munkálkodás érdekében kívánja a kötelező tanítási órák leszállítását, hanem azért, hogy